

[Morten Lange.]

at den kurs, man lægger an med disse ordninger, stadig væk er gal. Vi vil ikke kunne gå med hverken til forslaget om kornlov eller forslaget om ændring af loven om afsætning af danske landbrugsvarer. Vi vil selvfølgelig gerne, så meget vi kan, være med til at forbedre dem under udvalgsbehandlingen. Ja, man har jo lov til at håbe, at skærtorsdag en gang skulle falde på en fredag, men så meget held skal der også til, for at mit parti kan gå med til det løvkompleks, der her er forelagt, og så har jeg vist endda udtalt mig i forholdsvis blide vendinger.

Mose Hansen: Ved samlingens slutning i 1961 beskæftigede det høje ting sig med en landbrugslovgivning, der skulle gælde for 2 år, og som efter foretagne beregninger af sagkyndige skulle give landbruget kompensation for de i foråret 1961 foretagne indenlandske omkostningsforøgelser og samtidig give landbruget en indkomstudvikling, der svarede til, hvad andre befolkningsgrupper havde opnået ved overenskomstforhandlingerne.

Det viste sig imidlertid hurtigt, at de vedtagne støtteforanstaltninger ikke slog til, fordi den udvikling med lønforhøjelser og en stadig stigning i landbrugets omkostningsniveau, som regeringen havde startet, forløb hurtigere end beregnet; omkostningsstigningerne er udregnet til at udgøre ca. 300 mill. kr. Dertil kom i sommeren og efteråret 1961 store prisfald på eksportmarkederne og samtidig dermed en begrænsning af afsætningen. Prisfaldstabet er udregnet til andre ca. 300 mill. kr. Samtidig hermed er indkomstudviklingen i gang over alle fronter ved forhøjelse af lønninger m. v.

Disse kendsgerninger er baggrunden for, at landbrugets kompensationsudvalg henvendte sig til den højtærede landbrugsminister om nye forhandlinger inden for aftaleperioden på 2 år, løbende til april 1963.

I fremsættelsestalen er den højtærede landbrugsminister inde på de tal, der kendetegner landbrugets forringede økonomiske vilkår. Tallene, der nævnes, stammer dels fra kompensationsudvalgets beregninger, dels fra det statistiske departement. Det fremgår af fremsættelsestalen, at der er uoverensstemmelse mellem kompensationsudvalgets og statistisk departements bereg-

nede tal. Om denne uoverensstemmelse siger den højtærede landbrugsminister, at han ikke finder det nødvendigt at gå ind i en nærmere drøftelse af, om det ene eller det andet tal er det rigtige.

Jeg går ud fra, at de nævnte bemærkninger er fremsat ud fra den betragtning, at det kan være vanskeligt at fastslå det helt eksakte tal, men jeg går også ud fra, at landbrugsministeren med sin nære tilknytning til praktisk landbrug helt ud er klar over den økonomiske forringelse, landbruget er ude for i disse år ikke blot i forhold til andre erhverv, men også i forhold til landbrugets egne økonomiske forhold for år tilbage, en forringelse, som giver sig udslag i stærkt forfald af landbrugets bygninger, formindsket investering samt en udvidet låntagning ikke alene til investeringer, men også i høj grad til dækning af de stigende omkostninger.

Uventede stærke prisfald, som vi har oplevet i de sidste dage på 3 af de store eksportprodukter, vil bringe landbruget og samfundet formindskede valutaindtægter. Samtidig dermed er der som tidligere nævnt stadig stigende indenlandske omkostninger at slås med, og disse forringer erhvervets økonomiske stilling i forhold til de øvrige erhverv, et resultat af den inflatoriske udvikling på alle områder.

Den økonomiske årsoversigt viser, at fra 1948 til 1960 har landbrugets bruttofaktorindkomst ligget lavere end industriens, og fra midten af halvtredserne er afstanden blevet større, og som følge heraf har landbruget ikke kunnet følge med i de faste nyinvesteringer. I samme periode, fra 1948 til 1960, har landbruget mistet en betydelig del af sin arbejdskraft, indtil 1960 ca. 100 000 helårsarbejdere, og denne udvikling er yderligere blevet forstærket i 1962.

Den økonomiske årsoversigt fremholder til slut i afsnittet om landbrugets indkomstforhold i 1961, at når landbrugets indtægtsnedgang ikke blev så alvorlig, som de faldende eksportpriser og begrænsningen i afsætningen betingede, så skyldes det de gode høstår 1960 og 1961, idet den gode høst i disse to år bevirkede en besparelse på indkøb af korn og foderstoffer. Det siger os noget om betydningen af en god høst på de danske jorder ikke alene for landbruget selv. Det fortæller også noget om